

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Здравка Владимирова Кръстева,
Катедра „Наказателноправни науки“ в Юридическия факултет на Софийския
университет „Св. Климент Охридски“

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна и образователна степен „доктор по право“ в област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право, научна специалност „Наказателно-процесуално право“

Дисертант: Гургана Иванова Иванова, задочен докторант към Катедра „Наказателноправни науки“ в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

Научен ръководител: проф. д-р Георги Иванов Митов

Тема на дисертацията: ВИДЕОЗАПИСИТЕ КАТО ДОКАЗАТЕЛСТВО В НАКАЗАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

1. Кратко представяне на процедурата и дисертанта

Дисертантът Гургана Иванова е зачислена със заповед No. РД 20-1404/27.09.2018 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ като задочен

докторант в докторска програма „Наказателен процес“ – наказателно-процесуално право в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ .

Представеният от дисертанта комплект от материали е в съответствие с предвиденото в Закона за развитието на академичния състав на Република България и Правилника за прилагането му. Смятам, че са спазени изискванията относно хода на процедурата и оформянето на дисертационния труд.

По образование Гергана Иванова е магистър по право на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Професионалният ѝ път от завършването на висше образование до момента е като юрисконсулт, младши адвокат и адвокат към Софийската адвокатска колегия. В последните години дисертантът също така води семинарни занятия по наказателен процес като хоноруван асистент в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от съдържание, списък на използваните съкращения, увод, три глави, заключение, и библиография и приложение с предложения *de lege ferenda*. Обемът на труда в представения вид е от 290 страници, съответстващ на 292 стандартни страници.

Структурата на труда е логично изградена и следва класическата конструкция на научно съчинение, съставно от три глави, подразделени в раздели и параграфи.

Глава първа съдържа кратък исторически преглед на видеозаписите в българското наказателно-процесуално законодателство, регламентирани като

веществено доказателствено средство за закрепване на информация в нагледно-образна форма в рамките на наказателното производство. Предвид липсата на регламентация на приобщаването на записи, създадени извън процеса, към доказателствената съвкупност, интерес представлява включеният в тази глава сравнителноправен преглед на немското, румънското, сръбското и руското законодателство в тази област, както и на относима практика на Европейския съд по правата на човека. В **глава втора** е разгледана същността на видеозаписите в два аспекта – технически и правен. Авторът представя техническите характеристики на записващите устройства и изготвените с тях записи, като подробно разглежда видовете записващи устройства в зависимост от различни класификационни критерии. Нетипичната за правно съчинение техническа тематика е представена разбираемо и несамоцелно, като са направени уместни изводи, включително и такива с криминалистична насоченост. Предложена е и концепция за правната същност на създадените извън процеса видеозаписи като веществени доказателства, електронни доказателства и компютърно-информационни данни и класификация на тези записи като случайни и създадени от конкретно лице по конкретен повод. В самостоятелен раздел от същата глава е са направени разграничения между частните записи и други обекти, идентифицирани от дисертанта като сходни фигури. Последната **глава трета** оправдано е с най-голям обем, доколкото в нея са разгледани най-съществените въпроси, свързани с използването на създадените извън процеса видеозаписи, а именно за тяхното допускане, събиране, оценка и проверка в наказателното производство. В **заключението** са изведени основните изводи, до които стига авторът в отделните глави на съчинението.

3. Актуалност на темата

Актуалността на темата на дисертационния труд е обоснована убедително с аргументи за динамиката в развитието на визуалните и цифровите технологии и разнообразните въпроси, които този процес поставя пред законодателя и практиката при използването на видеозаписите, създадени извън процеса, в наказателното производство. Допълнителен довод за необходимостта от подобно изследване е липсата в българската научна литература на цялостно изследване на частните видеозаписи от наказателно-процесуална гледна точка. В това се състои и основната **научна новост** на представения труд.

4. Приносни моменти и бележки

Изложените в автореферата приносни моменти намирам за добросъвестно и коректно представени. Могат да бъдат открити някои от тях.

Приносен момент в изследването е предложената от дисертанта концепция за правната природа на частните видеозаписи като електронни доказателства и компютърно-информационни данни.

Предложеното от автора разграничение на записите на случайни и преднамерени, т.е. изготвени от конкретно лице по конкретен повод е от теоретично и практическо значение. Това разграничение е проведено последователно на цялата територия на представеното съчинение, като с тази класификация са обвързани значими изводи относно допустимостта и оценката на двете категории записи.

Приносен момент са и предложените от дисертанта критерии за допустимост на частните видеозаписи при доказването, като специално отбелязване заслужава подробният анализ на приложението на принципа на

пропорционалността и т.нар. „баланс на интереси“ при допускането на частни записи, изготвени от конкретно лице по конкретен повод, които авторът определя като преднамерени/тенденциозни.

Новост представлява систематичното и цялостно изследване на спецификите при прилагането на способите за доказване, чрез които се събират частните видеозаписи. Тези въпроси по отношение на видеозаписите са засягани само частично от други автори, докато в обсъжданата дисертация подходът към изясняването им е изчерпателен и цялостен. Авторът демонстрира отлично познаване не само на процесуалните, но и на криминалистичните аспекти при прилагането на способите за доказване.

Към автора могат да бъдат отправени някои бележки, които не влияят на цялостната положителна оценка за представеното съчинение.

Иначе полезните разграничения в глава втора на частните видеозапис от други сходни обекти, представляващи видеозаснемане, предвидено в НПК като правно-техническо средство, са твърде пространни. Доколкото всички те имат една основна отлика с частните видеозаписи, а именно, че се създават в рамките на наказателното производство от органите на наказателното производство и по предвидения процесуален ред, подробното разглеждане на същността на всяко едно от тези средства (особено посочените в дисертацията проблемни въпроси от гледище на правото на защита при видеоконференцията) не допринася за изясняването на правната природа на частните видеозаписи, а отежнява според мен излишно изложението.

Като бележка с редакционен и технически характер може да бъде посочен изразът „цифров заряд“, използван на няколко пъти в изложението. Той не отразява точно вложения смисъл и навява по-скоро асоциации с термини от съдебната балистика, а не свързани с цифровите технологии.

За мен представлява интерес мнението на докторанта по един, въпрос, който в дисертацията е само загатнат, а именно за двойствената природа на записи, представляващи разменени в електронни приложения видео съобщения. Ще ми бъде интересно да чуя мнението ѝ дали следва да бъдат третираны като кореспонденция и съответно по кой ред могат да бъдат иззети.

5. Заключение

Намирам, че представеният дисертационен труд „Видеозаписите като доказателство в наказателния процес“ удовлетворява изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му – съдържа научни и научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания, поради което убедено предлагам на Научното жури да даде на докторанта Гергана Иванова Иванова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. Право (Наказателно-процесуално право).

.....

доц. д-р Здравка Владимирова Кръстева,
определена за член на научното жури
със Заповед No. РД 38 -587/14.10.2022г.
на Ректора на СУ